

Бекітілген
басшының бұйрығымен
2023 жылғы "26"
маусымдағы
№ 72

Ақмола облысы білім басқармасының жаныдағы «Ерейментау қаласы агротехникалық колледжі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты

1-Тарау. Жалпы ережелер

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс - қимыл саясаты (бұдан әрі-саясат) Ақмола облысы білім басқармасының жаныдағы «Ерейментау қаласы агротехникалық колледжі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнында (бұдан әрі - ұйым)" оқу жүргізу мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес әзірленді және ұйымдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын белгілейді.

Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты сыбайлас жемқорлық сипатындағы ықтимал іс-қимылдардың алдын алуға, сыбайлас жемқорлықтан бас тарту ахуалын қалыптастыруға бағытталған.

2. Осы Саясат мыналарды белгілейді.

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;

2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары;

3) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені;

4) осы саясатты сақтау үшін жауапкершілік.

3. Осы саясаттың негізгі мақсаты сыбайлас жемқорлықтан бас тартатын және өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде адалдық пен Сатылмаушылық қағидаттарын қамтамасыз ететін ұйым қызметкерлерінің құқықтық мәдениетін қалыптастыру болып табылады.

2-тарау. Терминдер мен анықтамалар

4. Осы саясатта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады: ұйым қызметкерлері-ұйыммен еңбек қатынастарында тұрған кез келген жеке тұлға.

сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс - қимыл-ұйымның лауазымды адамдарының өз өкілеттіктері шегіндегі қызметі:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және кейіннен жою бойынша (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу, олардың салдарын жою (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес) бойынша.

сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат - сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімді жүйесін құруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға бағытталған қызмет.

сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт - ұйым қызметі үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;

сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау - ұйымның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі;

мүдделер қақтығысы-лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;

сыбайлас жемқорлық тәуекелі - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

сыбайлас жемқорлықтың алдын алу - ұйымның алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі.

3-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы міндеттер

5. Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында бірыңғай саясат жүргізу;

- ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділік түсінігін қалыптастыру;

- ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін азайту;

- ұйым қызметкерлерінде Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ ұйымның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызметін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды қатаң сақтауға тәрбиелеу;

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және кейіннен жою бойынша (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу, олардың салдарын жою (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес) бойынша.

сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат - сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімді жүйесін құруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға бағытталған қызмет.

сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт - ұйым қызметі үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;

сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау - ұйымның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі;

мүдделер қақтығысы-лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;

сыбайлас жемқорлық тәуекелі - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

сыбайлас жемқорлықтың алдын алу - ұйымның алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі.

3-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы міндеттер

5. Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында бірыңғай саясат жүргізу;

- ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділік түсінігін қалыптастыру;

- ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін азайту;

- ұйым қызметкерлерінде Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ ұйымның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызметін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды қатаң сақтауға тәрбиелеу;

- ұйымның ішкі нормативтік құжаттарында сыбайлас жемқорлық факторларының болуына жол бермеу;

- жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету кезінде ашықтықты, адал бәсекелестікті және объективтілікті қамтамасыз ету.

6. Саясат атқаратын лауазымына, атқаратын функциялары мен жұмыс мерзіміне қарамастан ұйым қызметкерлеріне қолданылатын жалпыға міндетті нормалар мен ережелерді қамтиды.

4-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

7. Ұйымдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары:

сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік - ұйым өз қызметін жүзеге асыру кезінде кез келген нысандар мен көріністерде сыбайлас жемқорлықты толық қабылдамау қағидатын ұстанады. Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидаты ұйымның атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін ұйымның лауазымды адамдары мен қызметкерлері үшін тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

басшылықтың міндеттілігі-басшы және оның қарамағындағылар сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде непасыздық танытуға, осы қағиданы жеке мысалда көрсетуге, сақтауға және іске асыруға тиіс;

қызметкерлерді тарту-ұйым өзінің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын құптайды;

жазаның бұлтартпастығы-ұйым атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өздерінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасаған жағдайда өзге де жағдайларға қарамастан ұйым қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпастығы туралы мәлімдейді;

заңдылық-ұйым ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын қатаң сақтайды және оның кез келген әрекеті немесе әрекетсіздігі қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қайшы келмейді;

өзара іс - қимыл және үйлестіру-ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласындағы мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылды және ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінде іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді.

5-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық

8. Ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында уәкілетті мемлекеттік органдармен, әріптестермен, клиенттермен:

сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасалған жағдайлар туралы хабардар ету;

сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу;

сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға қатысы бар адамдарды, олардың орналасқан жерін анықтау;

сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу және оларға қарсы күрес жөніндегі қызметті үйлестіру;

сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасау нәтижесінде алынған мүлікті немесе оларды жасау құралы ретінде қызметшіні анықтау.

6-тарау. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар

9. Ұймдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар жүйесі:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг;

2) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты қалыптастыру және сақтау;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер;

6) персоналды басқару;

7) ішкі құжаттардың заңдық сараптамасы;

8) мүдделер қақтығысын болғызбау және реттеу;

9) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлама.

Параграф 1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг

10. Ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасын бағалау мақсатында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізеді.

11. Ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасының жай-күйіне, сондай-ақ қоғамның сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдауы мен бағалауына қатысты ақпаратты жинау, өңдеу, қорыту, талдау және бағалау жөніндегі қызметті жүзеге асырады.

12. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізу, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа

қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған шараларды жетілдіру үшін негіз бола алады.

Параграф 2. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау

13. Ұйым сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдауды жүзеге асырады, оның нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою жөнінде шаралар қабылдайды.

14. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау кестеге және сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес жүргізіледі.

Параграф 3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

15. Ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша шаралар қабылдайды.

16. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады.

17. Ұйым адамгершілік, зияткерлік, мәдени даму және жеке тұлғаның сыбайлас жемқорлықты қабылдамаудың белсенді азаматтық ұстанымын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылатын тәрбие мен оқытудың үздіксіз білім беру процесін жүзеге асырады.

18. Ақпараттық және ұйымдастырушылық қызмет сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарын ескере отырып, бұқаралық ақпарат құралдарында түсіндіру жұмыстарын жүргізу, әлеуметтік маңызы бар іс-шараларды және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың жыл сайынғы ішкі жоспарында көзделген өзге де шараларды ұйымдастыру жолымен іске асырылады.

Параграф 4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты қалыптастыру және сақтау

19. Ұйым ұйымдағы сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты әзірлеу бойынша шаралар қабылдайды.

20. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт қоғамдық қатынастардың оқшауланған саласында жұмыс істейтін адамдардың белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға бағытталған іс-әрекеттері мен шешімдерін айқындайды.

21. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт басшысының бұйрығымен бекітіледі.

22. Ұйымның барлық қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауы керек.

Параграф 5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер

23. Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың, сондай-ақ көрсетілген функцияларды орындауға уәкілеттік берілген кандидаттар болып табылатын адамдардың өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануына әкеп соғуы мүмкін іс-әрекеттер жасауына жол бермеу мақсатында, аталған адамдар өзіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

24. Лауазымды адамдар ұйыммен жұмысқа қабылдау немесе еңбек қатынастарын жалғастыру кезінде осы Саясатқа 1-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісім нысаны бойынша өзіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

25. Ұйымның лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан босатуға әкеп соғады, қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда олардың сақталмауы өкілеттіктерді тоқтату үшін негіз болып табылады.

Параграф 6. Персоналды басқару

26. Ұйым кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Персоналды жалдау, бағалау, жылжыту және жұмыстан шығару кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында, ұйым:

- персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

- жұмысқа орналасуға кандидаттарды еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

- өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігіне қарай персоналдың қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді жүргізеді;

- қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;

- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

Параграф 7. Ішкі құжаттардың құқықтық сараптамасы

27. Ұйым ішкі нормативтік құжаттарға, оның ішінде оларда сыбайлас жемқорлықты (сыбайлас жемқорлық факторларын) көрсету үшін себептер мен жағдайлар жасауға және оларды жоюға бағытталған ұсынымдар әзірлеуге ықпал ететін ережелердің болуы тұрғысынан бекітуге шығарылатын ішкі нормативтік құжаттардың жобаларына заң сараптамасын жүргізеді.

28. Заң сараптамасы сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу кезінде де жүргізіледі.

Параграф 8. Мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу

29. Ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері:

- мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын алу және оларды реттеу жөнінде шаралар қабылдау.

- өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде ұйымның мүдделерін басшылыққа алады және олардың жеке мүдделері ұйымның мүдделеріне қайшы келетін жағдайларды немесе жағдайларды болдырмайды. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда осы ақпаратты ұйымның тікелей басшысының не жоғары тұрған басшылығының назарына жазбаша нысанда жеткізу.

30. Мүдделер қақтығысының алдын алу немесе шешу мүмкін қызметкердің лауазымдық немесе қызметтік жағдайын өзгерту мүдделер қақтығысының тарабы болып табылатын ұйым оны белгіленген тәртіппен қызметтік міндеттерін атқарудан шеттетуге дейін және (немесе) мүдделер қақтығысының туындауына себеп болған пайдадан бас тартуға дейін.

Параграф 9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлама

31. Егер ұйымда ұйымның лауазымды адамы немесе қызметкерінің сыбайлас жемқорлық әрекеті орын алғаны туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы ұйымның комплаенс-офицеріне не өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысына дереу хабарлау қажет.

32. Өзге қызметкердің, сондай-ақ үшінші тұлғаның сыбайлас жемқорлық әрекетін жасауға көндіру фактілері туындаған жағдайда және/немесе қызметкерді сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға көндіруге қатысты белгілі фактілер немесе күдіктер туралы ақпараты бар ұйым қызметкерлері ұйымның комплаенс-офицерін дереу хабардар етуге міндетті.

7-тарау. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу

33. Ұйымдағы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша ұйымның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру не қызметтік тергеу жүргізіледі.

34. Егер қызметтік тергеу нәтижелері бойынша факт анықталса сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидатын негізге ала отырып, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейінгі түзету шараларын қабылдау тергеудің аяқталуы болып саналады.

8 тарау. Жауапкершілік

35. Ұйым қызметкерлері мүлтіксіз жауап береді осы саясаттың талаптарын орындау.

36. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған ұйымның лауазымды адамдары мен қызметкерлері заңды күшіне енген сот шешімі бойынша болмаса, ұйымның материалдық залалын өтеуден босатылмайды.

37. Саясат талаптарын бұзу ұйым қызметкерінің мәртебесіне сәйкес келмейтін әрекет ретінде қарастырылуы мүмкін және тәртіптік жаза қолдануға негіз болады.

38. Саясат талаптарын бұзу Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын бұзғаны үшін көзделген жауапкершілік шараларын қолдануға әкеп соғуы мүмкін.

39. Ұйымның лауазымды адамдары мен қызметкерлері осы Саясатқа 2-қосымшада көзделген нысан бойынша осы саясатты адал ұстануға өзінің міндеттемесін растауға міндетті.

9 тарау. Қорытынды ережелер

40. Осы саясатты қолданысқа енгізу мерзімі ұйым басшысының бұйрығымен саясатты бекіту күні болып саналсын.

41. Осы Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ Ұйымның ішкі құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда өзгертуге жатады. Осы саясатқа өзгерістер мен толықтырулар ұйым басшысының бұйрығымен бекітіледі.